

ΣΕ ΣΥΝΑΛΙΕΣ

ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ

ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ
(Η ΜΗΠΩΣ ΣΥΝΑΛΙΕΣ ΣΕ ?)

Αυτό το κείμενο γράφτηκε από το Νικολάκη, στοιχειοθετήθηκε και σελιδοποιήθηκε στο Εργαστήριο της Ελευθεριακής Κουλτούρας και κυκλοφόρησε το Σεπτέμβρη του 2006 στην πόλη της Αθήνας σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων.

Ευχαριστίες στους:
Johnny Sapilla και Deck για τα γραφιστικά,
Μαρλέν και Ηλία για τα πολύτιμα σχόλια
και Παναγιώτη για την απαραίτητη συναισθηματική φόρτιση.

Διεύθυνση επικοινωνίας: killthecat07@hotmail.com

«Εν μέσω χορού, τραγουδιού και μέθης, να σου και μια γνώριμη οσμή η οσμή που σου φέρνει την ξινίλα στη μύτη και τα δάκρυα στα μάτια και μαζί και το φόβο, ότι ίσως κάπου εκεί γύρω παραδοκεί ο κίνδυνος να σε “δέσουν”, ανεβάζοντας την αδρεναλίνη στα ύψη... Όμως όχι αυτός ο κίνδυνος δεν έμοιαζε πιθανός εκείνο το βράδυ, μιας και βρισκόμασταν στο “άσυλο”... Τελικά, συνέλαβα τον εαυτό μου να πνίγεται τραγουδώντας, να γκρινιάζει για τα δακρυγόνα από το μικρόφωνο και ύστερα να κατεβαίνει απ’ τη σκηνή ...λίγο δακρυσμένος, λίγο σαστισμένος, αρκετά μεθυσμένος...»

Το παραπάνω απόσπασμα αναφέρεται στη συναυλία που έλαβε χώρα στο Πολυτεχνείο της Αθήνας στις 14-01-2006. Η εκδήλωση αυτοοργανώθηκε από τρία μουσικά συγκροτήματα: τους Χάσμα, τους Kill the Cat και τους Βαλπουργία Νύχτα. “Αυτοοργανώθηκε” σημαίνει ότι οι τρεις μπάντες είχαν την ευθύνη για το στήσιμο της αφίσας, τις αφισοκολλήσεις, την επιμέλεια του χώρου (επρόκειτο για το Μηχανουργείο, κτήριο κατελημμένο εντός του Πολυτεχνείου από φοιτητές της Αρχιτεκτονικής σχολής), το στήσιμο της σκηνής, τη μεταφορά των μηχανημάτων, τη συνεννόηση με την κάβα για ποτά και πάγο, την περιφρούρηση του χώρου (η οποία τελικά αποδείχθηκε τουλάχιστον ανεπαρκής, αν όχι ανύπαρκτη), τον καθαρισμό του χώρου μετά το live, το οικονομικό βάρος και άλλα πολλά.

Η ελεύθερη είσοδος και η βαρύτητα στην ελεύθερη συνεισφορά, η απουσία μπράβων, σφραγίδων, face control και κάθε λογής χορηγών ή διαφήμισης από τα κατεστημένα media, είναι κάποια μόνο από τα θεμελιώδη γνωρίσματα μιας συναυλίας που αποκαλείται “αυτοοργανωμένη” ή D.I.Y. (Do It Yourself) αγγλιστί.

Σε περίπτωση που κάποιος ενδιαφέρεται να συνδιαμορφώσει το περιεχόμενο και τη στοχοθεσία της εκδήλωσης, έρχεται σε επαφή με τους ανθρώπους που την “τρέχουν” και μέσα από συλλογικές διαδι-

D 17

κασίες συναποφασίζονται τα πάντα, στο βαθμό που υπάρχει ένα minimum συμφωνίας, το οποίο φυσικά εξαρτάται από το ποιόν των εκάστοτε υποκειμένων. Υπάρχει, δηλαδή, δυνατότητα συνδιοργάνωσης σε όλα τα επίπεδα, ενώ, σε κάθε περίπτωση, ο κόσμος που συγκεντρώνεται λογίζεται ούτως ή άλλως ως συνδιοργανωτής σε κάποιο βαθμό, μοιραζόμενος το κόστος και την ευθύνη της συναυλίας, είτε αφήνοντας κάτι στο “κουτί” στην είσοδο, είτε απλά σεβόμενος το χώρο· με την έννοια ότι δεν πετάει π.χ. τα κουτάκια από τις μύτες στο πάτωμα (μιας και κάποιος θα πρέπει να τα μαζέψει μετά, κάποιος που σίγουρα δεν πληρώνεται γι’ αυτό), δεν κάνει ...τίσια του στην είσοδο της απέναντι πολυκατοικίας (γιατί ο κόσμος της εκάστοτε κατάληψης ή εν γένει αυτοδιαχειριζόμενου χώρου, όπου είθισται να γίνονται τέτοιου είδους συναυλίες, ενδεχομένως να επιδιώκει μια ...άλλου τύπου σχέση με τη γειτονιά) και γενικά σέβεται τις διαθέσεις και τους στόχους αυτών που “τρέχουν” τη συναυλία. Με αυτόν τον τρόπο επιχειρείται να καταργηθούν οι ρόλοι καλλιτέχνη-ακροατή, μαγαζάτορα-πελάτη, πομπού-δέκτη κτλ

Σε αυτό το σημείο πρέπει να πούμε ότι οι παραπάνω επιλογές δεν αποτελούν κάποιο τυχαίο καπρίτσιο. Είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες με το όραμα μιας κοινωνίας βασισμένης στο σεβασμό, στην αλληλεγγύη και στην υπευθυνότητα. Έτσι, εκτός από το εκάστοτε πολιτικό-κοινωνικό μήνυμα που είθισται να προβάλλει μια αυτοοργανωμένη εκδήλωση, ενυπάρχει πάντα η προώθηση των αμεσοκρατικών δομών και της αυτοδιαχείρισης, αλλά και η έμπρακτη αντίθεση στους θεαματικούς ρόλους και διαδικασίες. Με αυτόν τον τρόπο, η ίδια η μορφή της εκδήλωσης, ο αντιεμπορευματικός της επί παραδείγματι χαρακτήρας, αποτελεί πρόταγμα και μάλιστα πολύ συγκεκριμένο (ειδικά στις μέρες μας που η εμπορευματοποίηση έρχεται να καταλάβει κάθε πτυχή της καθημερινής ζωής). Έτσι το ίδιο το μέσο που χρησιμοποιείς είναι στην ουσία το μήνυμα που περνάς («the medium is the message»).

Ας επανέλθουμε, όμως, στη συγκεκριμένη συναυλία. Οι παραπάνω αναγραφόμενες θεωρίες περί Do It Yourself έγιναν εν προκειμένω συνειδητά πράξη. Εξάλλου, οι τρεις αυτές μπάντες κινούνται με βάση αυτές τις λογικές χρόνια τώρα –άλλες περισσότερα και άλλες λιγότερα- αυτοοργανώνοντας τον ήχο και το λόγο τους και στηρίζοντας αλληλέγγυα εγχειρήματα. Σε γενικό πλαίσιο στόχος της συναυλίας ήταν η προώθηση αυτής της αντικουλτούρας σε ένα ευρύ κοινό και ταυτόχρονα η άρθρωση ενός λόγου αντίστασης απέναντι στις κυρίαρχες δομές, που μοιάζουν να μην αφήνουν περιθώριο για αυτοδιάθεση στην καθημερινότητα· σε μια καθημερινότητα που επικρατεί η αισθητική ισοπέδωση, η διαμεσολάβηση και ο διαχωρισμός σε όλα τα επίπεδα, ο κομπορμισμός και φυσικά το θέαμα, που αναδεικνύει το εικονικό και υποδαυλίζει ό,τι αληθινό, με αποτέλεσμα να ανατρέφει άτομα χωρίς πολιτικά-κοινωνικά βιώματα, παρά μόνο με virtual εμπειρίες. Λίγο ως πολύ αυτή η θεματική θίχτηκε στην αφίσα της συναυλίας, τόσο όσον αφορά στο λόγο της, όσο και στην ίδια την αισθητική της, με την έννοια ότι έγινε μια προσπάθεια να ανατραπεί η συνήθης άγνη αναπαράσταση, μέσα από μια όποια “γραφιστική αρτιότητα” ή εν ολίγοις μέσα από μια φρέσκια, ευφάνταστη πρόταση (αν και βέβαια το όλο ζήτημα είναι καθαρά υποκειμενικό και έγκειται στο τι εκλαμβάνει ο καθένας ως καλαίσθητο).

Ωραία όλα αυτά, ενδεχομένως να παρατηρήσετε· τα γενικευμένα μπάχαλα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια του live, συνδέονται με κάποιον τρόπο με τα προαναφερθέντα προτάγματα της εκδήλωσης; Πριν απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα, καλό θα ήταν να δούμε λίγο πιο σφαιρικά το ζήτημα. Τι είναι αυτό που συνδέει εν γένει τις συναυλίες με τα μπάχαλα; Απαραίτητη κρίνεται εν προκειμένω μια ιστορική αναδρομή σε ότι αφορά την ελληνική πραγματικότητα των επεισοδιακών συναυλιών.

Η όλη ιστορία ξεκινάει το 1967 με τη συναυλία των *Rolling Stones* τρεις μέρες πριν τη δικτατορία· μια συναυλία που δεν τέλειωσε πο-

τέ... Ο Γιώργος Δ. θυμάται: «[...] Ήταν Απρίλιος του '67 κι έγινε στον Παναθηναϊκό Δευτέρα βράδυ κι η δικτατορία έγινε Πέμπτη βράδυ προς Παρασκευή, χαράματα. Το πνεύμα ήταν πάρα πολύ έντονο και κακό, σα να προμηνυότανε κάτι. Υπήρχε φοβερή αστυνομοκρατία. Μέσα στο γήπεδο απειλούσαν, μη φωνάζετε, μην κουνιόσαστε χωρίς λόγο. Σ' ένα τραγουδι επάνω, όταν άρχιζε το δεύτερο μέρος της συναυλίας, σηκώνεται μια κοπέλα ή ένας νεαρός, δεν θυμάμαι ακριβώς, και δίνει μια ανθοδέσμη στον Jagger. Ο Jagger τη δίνει στο μανάτζερ που είναι μπροστά, κάτω από τη σκηνή κι ο μανάτζερ σκορπάει τα λουλούδια στον κόσμο. Κι ορμάει η αστυνομία, καμιά τριανταριά άτομα, και τον σπάει στο ξύλο τον Εγγλέζο, επειδή έριξε λουλούδια. Τον τραβάνε και του χώνουν και μερικές και γίνεται μια φάση ράγκμπυ, κάτω ο Εγγλέζος κι απάνω οι μπάτσοι και ξεκινάει από κάτω μια βουή ο κόσμος: "αίσχος, αλήτες, αφήστε τον άνθρωπο!". Εκνευρίζεται ο Jagger, αρχίζει να βρίζει εγγλέζικα στο μικρόφωνο και λέει δε μπορώ να συνεχίσω, βλέπετε τι γίνεται και σηκώνεται, χαιρετάει το κοινό και φεύγει...».

Η πρώτη ροκ συναυλία που έγινε στην Ελλάδα μετά τους Stones ήταν οι Police την άνοιξη του 1980 στο Σπόρτιγκ. Έπεσε πολύ ζύλο και κυνηγητό με τους μπάτσους στα γύρω στενά, ενώ ο Ριζοσπάστης (προφανώς άσχετος από ροκ) έγραψε για «συναυλία αστυνομικού συγκροτήματος»!

Το Σεπτέμβριο του 1981 ακολουθεί η συναυλία του Rory Gallagher στη Νέα Φιλαδέλφεια. Ο Γιώργος περιγράφει: «Ο Gallagher ήταν η πρώτη μου συναυλία. Ξέρεις τι είναι στα καλά καθούμενα, κι εκεί που τα παιδιά φώναζαν "again, again...!" ν' αρχίσουν να πέφτουν καπνογόνα! Το πρώτο καπνογόνο έσκασε μέσα στα πόδια μου. Βγήκαμε έξω κακόν κακώς. Τα παιδιά φωνάζανε "δε θέλουμε να πεθάνουμε", ήταν πρόσφατη η θύρα 7. Σε μια φάση βλέπω έναν αστυνομικό με το κράνος του, με την ασπίδα του, οπλισμένος αυτός να κυνηγάει με το κλομπ ένα παιδί. Θόλωσε το μυαλό μου και τον χτύπησα. Εκείνο το

βράδυ κατάλαβα ότι το ροκ δεν είναι μόνο μουσική αλλά και ιδεολογία κι ότι για να το κυνηγάνε τόσο πολύ, θα πει ότι κουβαλάει κάποιες μεγάλες ιδέες».

«Οι συναυλίες φουντώνουν ξαφνικά από τον Ιούνιο του '82 μέχρι τον Αύγουστο του '83. Είκοσι τον αριθμό. [...] Στον Χάμιλ (Οκτώβρης του '82), την πρώτη μέρα, κάναμε ντου και μπήκαμε μέσα. Τη δεύτερη μέρα, όμως, είχανε πάρει σκληρά μέτρα. Πηγαίνουμε 'μεις, περνάει μια ώρα, παίζει ο Χάμιλ, να πούμε. Εντωμεταξύ οι μπάτσοι νάχουνε κυκλώσει όλο το Σπόρτιγκ. Έρχονται κάτι φάτσες και μας κοροϊδεύουνε. Τους πετάμε κονσερβοκούτια. Πιάνουμε μετά μια συζήτηση, λέγαμε για πολιτικά και έτσι και αυτοί να μας δουλεύουνε. Προσπαθούμε να κάνουμε ντου, δε μπορούμε να μπούμε μέσα με καμιά Παναγία και καθόμαστε κάτω αραχτοί, κόσμος τώρα πολύς. Στο μεταξύ έρχεται μια κλούβα· βγαίνει ένα άτομο από την κλούβα και δείχνει μια γροθιά, σα να μας πει δηλαδή, ότι την έχετε πουτσίσει σήμερα, θα βλαστημήσετε το μουνί που σας πέταγε, τέρμα! Έ, να βλέπεις μετά κονσερβοκούτια, της πουτάνας τα κάγκελα, πάνω στην κλούβα. Πάει και στέκεται πίσω απ' τη γέφυρα. Παίρνουμε ντομάτες και πορτοκάλια από ένανε μαλάκα πού 'χε μανάβικο εκεί πέρα. "Εντάξει, μας λένε, θα σας αφήσουμε να μπειτε", μας παίζανε κουπίνα. Και γίνεται μια φάση να πάμε να κάνουμε ντου. Λέω, αν κάνουμε ντου, θα γίνει της πουτάνας... Όπως είμαστε 'μεις εδώ πέρα, κάνουμε ένα ντου, με πορτοκάλια, ντομάτες, μύτρες και κονσερβοκούτια... Με το που κάνουμε το ντου, οι μπάτσοι ήτανε έξυπνοι και υποχωρούνε προς τα πάνω, παρασυρόμαστε 'μεις και την κάνουμε και μεις πάνω για τις πόρτες του γηπέδου κι όπως ανεβαίνουμε σκάνε τα ματ από κάτω και να κυνηγάνε όλο τον κόσμο. Εγώ με τα παιδιά νάμαστε 'δώ, σιγά-σιγά οι μπάτσοι να κατεβαίνουν και σιγά-σιγά τα ματ ν' ανεβαίνουν, έγινε της πουτάνας... Ο Κώστας με τα γυαλάκια νάχει πέσει σ' έναν ασφαλίτη μετά γλίστρησε, έφυγε. Εντωμεταξύ όπως κατεβαίνω, λέω, "τι γίνεται τώρα;" Μπανίζω μια κυρία που χτυπούσε το κουδούνι να μπει σε μια πολυκατοικία. Λέω κι

εγώ “ωπ, εδώ είμαστε!”. Με το που την κάνει ο Κώστας απ’ τον ασφαλίτη μπαίνουμε μεσ’ την πολυκατοικία κι ανεβαίνουμε πάνω στην ταράτσα: ζαπλώνουμε και κοιτάμε κάτω και να βλέπεις: δεκαεσσάρω χρονώ κορίτσι, κεφάλι να της έχει φύγει, πόδια, χέρια, αίματα κάτω στο δρόμο, της πουτάνας τα κάγκελα, να ρίχνουνε ζύλο..., έκανε είχανε πιάσει πέντε ασφαλίτες και τρεις μπάτσοι και παρόλο που τον βαράγανε όλοι, βαρούσε κι αυτός. Στην πλατφόρμα του τραίνου να γίνεται της πουτάνας. Τρέχαν οι μπάτσοι και κυνήγαγαν μέσ’ στις πλατφόρμες, το καταλαβαίνεις αυτό; Εγώ νάχω καθίσει στην ταράτσα και να χτυπάει η καρδιά μου. Στις δώδεκα η ώρα, κατεβήκαμε απ’ την ταράτσα, πήραμε το τραίνο και φύγαμε. [...]

Αφορμή για να σταματήσουν οι συναυλίες είναι τα γεγονότα στη συναυλία των *Uriah Heep*, όταν μερικές χιλιάδες άτομα “εκτός εαυτού” σπάνε τη θύρα 8 του Παναθηναϊκού, ενώ η αστυνομία κρίνοντας ότι θίγεται το κύρος της έννομης τάξης, προσπαθεί “εν ψυχρώ” να τρομοκρατήσει το πλήθος, αφήνοντας τελικά την είσοδο ελεύθερη, ύστερα από μάταιους ξυλοδαρμούς κι απ’ τις δυο μεριές.

Φαίνεται ότι στη συνέχεια το κράτος σαμποτάρει για πολλούς μήνες τις συναυλίες. Κι ενώ ενδιαφέρονται για να έρθουν οι *Siouxsie* με τους *Cure*, οι *Gang of Four*, *Eyeless in Gaza* και *Conflict* κανείς δε μπορεί να τους φέρει [...].»

Ακολουθεί το *Rock in Athens* το ‘85 στο καλλιμάρμαρο στάδιο, το επονομαζόμενο “φεστιβάλ της Μελίνας”, που φιλοδοξεί να αποκαταστήσει τα πράγματα: μεγάλα τα ονόματα, μεγάλα και τα επεισόδια: χαμός στους *Stranglers* τη μια μέρα, ντου στους *Clash* την άλλη...

Με το punk στην Ελλάδα να παίρνει τα πάνω του στα 80’s (ό,τι κι αν σημαίνει αυτό -από τα ανεπανάληπτα γκρουπ, το ρομαντισμό, την αθωότητα, τα ντου, τις εξεγέρσεις της εποχής, μέχρι την πρέζα ή το χουλιγκανισμό-) και τη *do it yourself* σκηνή να γεννιέται στις αρχές

των 90’s, περνάει μια δεκαετία πολυτάραχων συναυλιών (εμπορευματικών και αντιεμπορευματικών).

Αίσθηση προκαλούν τα επεισόδια στις *Τρύπες*, το Σεπτέμβριο του ‘94 στο Λυκαβηττό. Γίνεται επίθεση με πέτρες, λαστούς και καρέκλες σε συγκρότημα, κοινό και διοργανωτές. Το εξώφυλλο της *Ελευθεροτυπίας* την επομένη δίνει το στίγμα: *ΡΟΚ ΑΙΜΑ*. Κάποιοι μιλούν για επιδρομή βαρβάρων, κάποιοι για πληρωμένους τραμπούκους. Ο Μ. Ρασούλης κάνει λόγο σε άρθρο του για “νέο φασισμό” και “οσμή θανάτου”. Η συναυλία γίνεται στο ΣΕΦ δυο μήνες μετά με δρακόντεια μέτρα ασφαλείας...

Το Μάιο του ‘95 οι *Prodigy* παίζουν στο Θέατρο ...Βράχων· απολογισμός: επτά μπάτσοι για πρώτες βοήθειες και η μπάντα να παίζει μόνο σαράντα λεπτά και μετά να φεύγει τρέχοντας. Γιατί; Ενδεικτική η ατάκα του τραγουδιστή *Leroy*: «άμα βρω αυτόν που πετάει πέτρες θα τον σκίσω»! Φήμες λένε ότι οι απαυδισμένοι με τη γαυή σκηνή μεταλλάδες πήραν το νόμο στα χέρια τους (μην ξεχνάμε ότι στις αρχές των 90’s η κόντρα ροκ-gaυή ήταν σαν κόντρα ...Ολυμπιακός-Παναθηναϊκός).

Τον Ιούλιο του 2000 οι *Rage against the machine* παίζουν στο Θέατρο ...Πέτρας· δεδομένης της έντονης πολιτικοποίησης της μπάντας προμηνύεται πανικός και ο δήμος Πετρούπολης προσπαθεί να ακυρώσει τη συναυλία, η οποία τελικά γίνεται κανονικά και κάθε άλλο παρά διαψεύδει τους φόβους του δημάρχου. Η αδιαμφισβήτητη ...αναστάτωση αναγκάζει το *Zack de la Rocha*, τραγουδιστή του γκρουπ να πει από σκηνής: «η οργή των εξεγερμένων πρέπει να εκφράζεται ενάντια στην εξουσία και όχι στην περιουσία των πολιτών».

Τον Ιούλιο του 2004, λίγο πριν την Ολυμπιάδα κι ενώ υπάρχει έντονο κλίμα αστυνομοκρατίας στην πόλη, πραγματοποιείται συναυλία των ...*Doors(!)* στο Λυκαβηττό. Ανάμεσα στο κοινό ...εντοπίζεται και ξυλοφορτώνεται θεατής-ειδικός φρουρός ο οποίος οπλοφορεί αν

και βρίσκεται εκτός υπηρεσίας. Το όπλο του εξαφανίζεται και βρίσκεται την επομένη, ενώ άλλο ένα υπηρεσιακό περίστροφο κλέβεται.

Ο κατάλογος είναι ακόμα μακρύς: η αναρχική (;) κολλεκτίβα των Chumbawamba δέχεται επίθεση με πέτρες στο Electron festival, επειδή θεωρείται ότι έχει ξεπουληθεί (αυτή η ιστορία, όμως, είναι ένα άλλο ωραίο ζήτημα για προβληματισμό, με το οποίο καλύτερα θα ήταν να ασχοληθούμε κάποια άλλη στιγμή). Εντωμεταξύ, όποτε παίζουν οι Motorhead σχεδόν πάντα γίνονται μπάχαλα: το ίδιο συμβαίνει και με το Indy Free festival κάθε καλοκαίρι στο Πεδίο του Άρεως επί δεκαπέντε (!) συναπτά έτη: το ίδιο και με το φεστιβάλ της Καλών Τεχνών.

Επεισόδια πολλές φορές έχουν σημειωθεί και σε συναυλίες του αντιεξουσιαστικού χώρου, άλλοτε μικρότερης και άλλοτε μεγαλύτερης έκτασης: πολλάκις στο Πολυτεχνείο ή στην ΑΣΣΟΕ: στα Εξάρχεια (το 2003, μετά από συναυλία ενάντια στην ανάπλαση της πλατείας), στο Στρέφη, στο Αιγάλεω (το 2002, στην πλατεία Μπαρουτάδικο, όπου οι τρέντηδες της διπλανής καφετέριας ... παρεξηγήθηκαν με τους συγκεντρωμένους punks), στην κατάληψη Villa Amalias (το 1998, σε συναυλία των STRESS, όπου ο τσαμπουκάς κάποιων punks με τους πορτιέρηδες διπλανού μπαρ είχε ως κατάληξη ... διμοιρίες μπροστά από την κατάληψη, δακρυγόνα και φυσικά διακοπή της συναυλίας -και για να μην ξεχνιόμαστε: ο τσαμπουκάς ξεκίνησε επειδή οι punks ήθελαν να κατουρήσουν έξω από το μπαρ-) και αλλού (για να μη μιλήσουμε για τη Θεσσαλονίκη όπου το να βρεις τραυματισμένο πάνκη στο νοσοκομείο ΑΧΕΠΑ μετά από συναυλία στα πανεπιστήμια είναι πιθανότερο από το να βρεις γιατρό...).

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πολλές ακόμα περιπτώσεις και πολλές ακόμα αφηγήσεις. Κρίνουμε, όμως, πως η παραπάνω αναδρομή

είναι αρκετά ικανοποιητική για την επίτευξη του στόχου μας: ο οποίος, παρεμπιπτόντως, είναι η εξαγωγή κάποιων χρήσιμων συμπερασμάτων (κι όχι κάποια ακαδημαϊκού τύπου κατηγοριοποίηση των περιπτώσεων).

Καταρχάς, θα μπορούσε κάποιος να διαγνώσει ότι επεισόδια σε συναυλίες συχνά συμβαίνουν σε περιόδους κοινωνικής έντασης: είτε όταν προμηνύεται κάτι κακό (π.χ. χουντα ή Ολυμπιάδα, εξάλλου το ίδιο κάνει...), είτε όταν κάτι δυσάρεστο έχει ήδη συμβεί (π.χ. κρατική καταστολή). Πρόκειται για περιπτώσεις που η σύγκρουση αποτελεί συνήθως συνειδητή επιλογή, άλλοτε προσχεδιασμένη και άλλοτε αυθόρμητη (αν και δύσκολα μπορεί να κάνει λόγο κάποιος για αυθόρμητισμό εκεί που η ατμόσφαιρα ήδη μυρίζει “μπαρούτι”).

Είδαμε, επίσης, ότι συνήθως φαινόμενο είναι μετά από απόπειρες για “ντου” σε συναυλίες να επακολουθούν επεισόδια. Μιλάμε, βέβαια, για συναυλίες με υψηλό συνήθως εισιτήριο, ροκ κατά κανόνα συγκροτημάτων (μιας και “ντου” στο Μέγαρο Μουσικής δεν έχουμε δει ακόμα...).

Παρατηρούμε ακόμη ότι υπάρχουν συναυλίες που τα “μπάχαλα” αποτελούν παράδοση και συναυλίες που θεωρείται ότι “χρηζουν εκτροπής”.

Τέλος δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι συναυλιακές βραδιές αποτελούν “πεδία ενεργειακής εκτόνωσης” -κάτι που έχει υποστηριχθεί εξάλλου και για το χώρο του Πολυτεχνείου αλλά και για τα γήπεδα- και άρα τα “μπάχαλα” μπορεί να είναι αποτέλεσμα μιροποσίας, “αντριλικιού”, χουλιγκανισμού ή μπορεί απλά να “έχουν καιρό να γίνουν μπάχαλα”.

Πάνω-κάτω αυτή είναι η βασική περιπτώσιολογία επεισοδιακών συναυλιών.

Εν προκειμένω, όμως, κρίνουμε απαραίτητες μερικές επισημάνσεις.

Σχετικά με τις περιπτώσεις που οι κοινωνικές συνθήκες είναι φορτισμένες, συχνά ελλοχεύει ο κίνδυνος ανεξέλεγκτων αντιδράσεων, μιας και η επίκληση της κοινωνικής έντασης μερικές φορές μπορεί να δικαιολογήσει ακόμα και τα αδικαιολόγητα... Γι' αυτό δε θεωρούμε ότι η οποιαδήποτε αναφορά σε δυσάρεστα γεγονότα (όπως είναι αυτά που προαναφέρθηκαν) αυτόματα δικαιολογεί την αναγκαιότητα επεισοδίων· η εν λόγω αναγκαιότητα θα πρέπει να κρίνεται ζυγίζοντας την κατάσταση σε κάθε δεδομένη στιγμή και με βάση μια σφαιρική προσέγγιση της εκάστοτε πραγματικότητας· π.χ. λαμβάνοντας υπόψη την επερχόμενη όξυνση της καταστολής, την ενδεχόμενη διακινδύνευση του “κεκτημένου” του πανεπιστημιακού ασύλου κτλ.

Όσον αφορά τα “ντου” σε συναυλίες μόνο θετικά σχόλια μπορούμε να κάνουμε. Αποτελούν την έμπρακτη ακύρωση των εμπορευματικών σχέσεων, με τρόπο μάλιστα μαζικό. Το “ντου” δικαιώνει τη συσσωρευμένη οργή των συγκεντρωμένων, οι οποίοι με αυτό τον τρόπο λυτρώνονται από τον άχαρο ρόλο του πελάτη και μόνο ο παράνομος χαρακτήρας της υπόθεσης και η ομοιότητα με πειρατική επιδρομή, σε συνδυασμό με το συγκρουσιακό συμβολισμό θεραπεύουν τα απωθημένα που μας γεννά η αλλοτρίωση της οικονομικής συναλλαγής που θριαμβεύει στα επαγγελματικά συναυλιάδικα.

Μεγάλο ζήτημα, ωστόσο, αποτελεί η δημιουργία επεισοδίων για λόγους “παράδοσης”.

Αυτό που έμεινε τελικά από αυτά τα “ήθη και έθιμα” είναι η παρακμή κάποιων φεστιβάλ, όπως του Indy Free και της Καλών Τεχνών, καθώς και οι ιστορίες που θα λέει ο Lemmy στα εγγόνια του για τις συναυλίες του στην Ελλάδα. Ο προβληματισμός που θέλουμε να θέσουμε εν προκειμένω, όμως, έχει να κάνει με το τι σημαίνει να τηρείς τις παραδόσεις και να επαναλαμβάνεις συνεχώς το ίδιο έργο, το οποίο έχουμε ξαναδεί και σκυλοβαρεθεί (εξ ου και ο υπότιτλος

“συναυλίες σε επεισόδια”): το τι σημαίνει να κάνεις μπάχαλα, μόνο και μόνο επειδή έχει συναυλία στο Πεδίο, στο Πολυτεχνείο ή στην Πειραιώς (ή επειδή όπως και να το κάνουμε είναι και γαμώ να τα σπας με soundtrack “*the Ace of Spades*”!). Μάλλον δε σημαίνει και πολλά πράγματα· ή ακόμα χειρότερα σημαίνει ότι ενστερνίζεσαι μια συντηρητική αξία, όπως είναι η “παράδοση” και καταντάς προβλέψιμος, γραφικός και άρα μη ανατρεπτικός. Η ανατροπή έχει να κάνει με τη φαντασία, τη δημιουργικότητα, την επινοητικότητα και την καινοτομία, με το πείραμα και τη δοκιμή και όχι με το έθιμο, την επέτειο, την παράδοση...

Όσον αφορά τις συναυλίες που θεωρείται ότι “χρήζουν εκτροπής”; Συνήθως μιλάμε για συναυλίες εμπορικών συγκροτημάτων με πολιτικοποιημένο image. Προφανώς με βάση το σκεπτικό ότι το ίδιο το μουσικό γεγονός κατ’ ουσία δεν ενέχει κανένα πολιτικό χαρακτήρα, αλλά και με την ελπίδα ότι θα υπάρξουν πολλοί πιτσιρικάδες που θα ζυμωθούν μέσα από τη στιγμή της σύγκρουσης, επιχειρείται μια απόπειρα εκτροπής του νοήματος της συναυλιάς, μετατρέποντας μια ανούσια βραδιά του θεάματος σε μια ουσιώδη συγκρουσιακή νύχτα. Πρόκειται για μια πρακτική που ακολουθείται εδώ και χρόνια με σύνεση όχι μόνο σε εμπορικές συναυλίες, αλλά και σε μαζικές διαδηλώσεις κτλ.

Έχοντας όλα αυτά υπόψη, πολλά θα μπορούσαν να ειπωθούν για τη συναυλία που αποτέλεσε την αφορμή αυτής της μελέτης, αλλά και εν γένει για τις αυτοοργανωμένες συναυλίες.

Καταρχάς, θεωρούμε ότι εκφραστήκαμε με περίσσεια σαφήνεια όσον αφορά το θέμα της κοινωνικής αναταραχής. Απαιτείται νηφαλιότητα και ωριμότητα σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, προκειμένου να μπορέσουμε να διαφυλάξουμε τα “κεκτημένα” μας και εν προκειμένω σε ό,τι αφορά τη do it yourself σκηνή.

Εξάλλου, εξυπακούεται πως αντιλαμβανόμαστε τα “παραδοσιακά” μπάχαλα ως έσχατη μορφή κατάρπτωσης και φυσικά ντροπιαστικό ενδεχόμενο για κάθε αυτοοργανωμένη εκδήλωση..

Σχετικά με τα “ντου”, είναι αυτονόητο ότι πρόκειται για αδόκιμο όρο σε μια συναυλία που δεν έχει ούτε εισιτήριο, ούτε μπράβους· και να θες, δηλαδή, να κάνεις “ντου” σε D.I.Y. live, δε μπορείς! Αν και η συνήθης τακτική της πλειοψηφίας να αγνοεί το “κουτί” στην είσοδο προσιδιάζει σε “ντου”...

Όσο γι’ αυτούς που αντιλαμβάνονται τις αυτοοργανωμένες συναυλίες σαν απολίτικες μουσικές βραδιές, σαν αφορμές για να επιδείξουν τις “μάτσος” συμπεριφορές τους και να βγάλουν τα απωθημένα τους, δεν έχω και πολλές ελπίδες για να ‘μαι ειλικρινής. Δεν περιμένω ούτε να διαβάσουν αυτό το κείμενο (ούτε και κάποιο άλλο δηλαδή..), ούτε να βάλουν τίποτα ποτέ στο κουτί, ούτε να δείξουν το στοιχειώδη σεβασμό στο διπλανό τους. Θα ρίξουν αγκωνιές “χορεύοντας” και με την πρώτη ευκαιρία θα δημιουργήσουν αναστάτωση· είτε κατουρώντας την είσοδο της απέναντι πολυκατοικίας, είτε συμβάλλοντας, εν γένει, σε κάποια από τις συνήθειες γραφικότητες. Το μόνο που με παρηγορεί είναι ότι, ως είθισται, οι ώρες τους στη φάση είναι μετρημένες. Δυστυχώς, όμως, αυτά τα φαινόμενα ανακυκλώνονται κι έτσι μάλλον είμαστε καταδικασμένοι να φωνάζουμε συνεχώς τα αυτονόητα..

Τέλος, τη λογική της εκτροπής τη θεωρούμε άτοπη σε μια αυτοοργανωμένη συναυλία και γενικώς σε κάθε κίνηση που έχει σαφώς προσδιορισμένα πολιτικά χαρακτηριστικά. Η εκτροπή έχει ουσία σε μαζικές, “χύμα” φάσεις, όπου επιχειρείς να προσδώσεις το δικό σου νόημα. Αντιθέτως, αν αποπειραθείς να εκτρέψεις μια εκδήλωση με ξεκάθαρο χαρακτήρα, π.χ. μια αυτοοργανωμένη συναυλία, το πιθανότερο είναι να αλλοιώσεις το μήνυμά της, ενώ δεν αποκλείεται να προκύψουν αλλόκοτα υβρίδια. Κάτι τέτοιο συνέβη, εξάλλου, και με

τη συναυλία του Πολυτεχνείου, όπου με επίκληση της κρατικής καταστολής επιχειρήθηκε εκτροπή του νοήματος της συναυλίας· πέραν της πλήρους αδιαφορίας απέναντι στα χαρακτηριστικά της εκδήλωσης (αφού όχι μόνο δεν υπήρξε σεβασμός στη στοχοθεσία των συγκροτημάτων, αλλά ούτε καν “επίσημη” ενημέρωσή τους για τα προσχεδιασμένα “μπάχαλα”), ακυρώθηκε πλήρως το περιεχόμενό της. Έτσι, ενώ σκοπός της συναυλίας ήταν μια αντιθεαματική προσέγγιση, είδαμε το ...Alter να αναμεταδίδει τα επεισόδια με τον εξής ευφάνταστο τίτλο: «“Χάσμα” με μολότοφ»! Επίσης, δύο μέρες μετά, η *Ελευθεροτυπία* έδινε το δικό της στίγμα: «*Μολότοφ το Σαββατόβραδο. Συναυλία μέσα, σκηνές ροκ απ’ έξω*»! Τι κι αν επιθυμείς να μην έχεις σχέση με τα καθεστωτικά media; Η “εκτροπή” θα σου εξασφαλίσει δημοσιογραφική κάλυψη, οι μπεκροχούλιγκαν θα κάνουν πάρτυ, κάποιοι θα θυμηθούν την “παράδοση” και κάποιοι θα επικαλεστούν την (ούτως ή άλλως πανταχού παρούσα πλέον) κοινωνική ένταση. Πάλι καλά που δεν έγινε και “ντου” δηλαδή! Τουλάχιστον, δεν παραπονέθηκε κανένας γείτονας ότι του κατούρησαν την είσοδο της πολυκατοικίας. Κάτι είναι κι αυτό.

Πηγές

Τα ροκ ημερολόγια, Γιώργος Τουρκοβασίλης, εκδόσεις Οδυσσεάς, Αθήνα, 1984

Αφροδίτη Πολίτη, «Σκηνές ροκ στην Ελλάδα», *Ελευθεροτυπία*, 22/06/2005

Αφηγήσεις φίλων

Προσωπική εμπειρία

ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΚΦΡΑΖΕΙ ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΟΥ
ΓΡΑΦΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΚΑΠΟΙΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ
Η ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ. ΓΡΑΦΤΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ
ΕΛΠΙΔΑ ΟΤΙ ΚΑΠΟΙΑ ΣΤΙΓΜΗ ΘΑ ΑΡΧΙΣΟΥΜΕ
ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΑ ΛΑΘΗ ΜΑΣ.

DO IT YOURSELF